UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Dubium I. Quid sit Eucharistia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42545

Visual Library

TRACTATUS III.

De Eucharistia.

CAPUT I.

De Essentia Eucharistiæ.

DUBIUM I.

Quid sit Eucharistia.

»RESP. Est Sacramentum Corporis & Sangui-
»nis Christi, sub speciebus panis & vini, ad
»spiritualem animæ refectionem divinitus insti-
»tutum. Ita comm. Schol. *Unde resolves seqq.*

» I. Tam species consecratæ, quàm Corpus &
»Sanguis Christi, intrinsecè & essentialiter con-
»stituunt hoc Sacramentum: adeóque falsum est,
»quod docuit *Waldenses*, Corpus & Sanguinem
»Christi esse totum Sacramentum. Ratio, tum
»quia *Trid.* docet, Corpus & Sanguinem contine-
»ri hoc Sacramento: tum quia, quatenus conti-
»netur, non est sensibile. Item falsum est, quod
»docet *Marsilius* & *Sotus*, solas species constituere
»hoc Sacramentum; tum quia Eucharistia est
»cibus cælestis, tum quia adorari debet latriâ,
»ùt docet *Trid.*

» II. Usus, sive sumptio Eucharistiæ, non est
»propriè ipsum Sacramentum; neque aliud Sa-
»cramentum ab eo distinctum, ùt vult *Gabriel*;
»nec pars illius sive essentialis, sive integralis, ut
»*Aureolus*; sed tantùm applicatio, sive conditio
»ut Sacramentum operetur.

III.

III. Etsi quælibet species, imò quævis pars» speciei, sit integrum & essentialiter perfectum» Sacramentum; adeóque Sacramentum Eucha-» ristiæ, sub speciebus panis & vini physicè & ma-» terialiter specie differat; moraliter tamen, & in» ratione Sacramenti, est unum specie infimâ Sa-» cramentum; tum quia est unum signum rei sa» crę; tum quia ordinatur ad unum specie infima» finem, *Vid. S. Th. q. 73. a. 1.* »

IV. Etsi physicè loquendo, tot sint numero» Sacramenta, quot numero species, vel etiam» partes specierum; moraliter tamen unum nu-» mero Sacramentum est, quod per modum» unius proponitur, & sumitur: quia id ad unum» finem, scilicet unam refectionem spiritualem,» refertur. »

V. Hostiæ in diversis altaribus, rectè conci-» piuntur ùt distincta Sacramenta: contrà verò, si» Sacerdos unam hostiam in plures partes divi-» dat, vel plures hostias simul sumat, (eadem est» ratio plurium specierum, diversæ rationis) non» ideo dicitur accepisse plura numero Sacra-» menta. »

ADDENDA.

Q. 73. Quid notandum circa nomina Eucharistiæ. R. Eucharistia dicitur à Græco, εὐχαρις, gratia, εὐχαριστία gratia optima, vel gratiarum actio. Varia illius nomina recensèt *Suar.* hìc in Comment. ad q. 73. a. 4.; omnium autem copiosissimè congessit *Theophilus Rayn.* tom. 6. tr. 1., cui titulus, *Candelabrum sanctum septilustre*, ubi totâ sectione quinta à pag. 191. per alphabeti ordinem instituit longum onomasticon ejusmodi 40

modi nominum & titulorum. Præcipua nomina sunt, 1. *Synaxis*, sive *Communio*, quia per ipsam communicamus cum Christo, participantes ejus Divinitatem & humanitatem, 2. *Panis*, quia animam nutrit. 3. *Convivium*; quia animam satiat. 4. *Cœna Dominica*, quia Christus vespere instituit. 5. *Venerabile*, quia est Sacramentum inter reliqua dignissimum. 6. *Sacrificium*, *hostia*, *victima*, quia offertur Deo. 7. *Memoriale passionis*, quia fit in commemorationem Christi passi. 8. *Viaticum*, quia per eam præparamur ad viam, ex hac in æternam vitam.

405. Q. 74. *Quænam in Ecclesia exortæ sint hæreses circa Sacramentum Eucharistiæ.* R. Esse propè innumeras, sed præcipuæ sunt seqq.

1. Aliqui negârunt Eucharistiam esse Sacramentum, volentes vel nullum, vel solum Baptismum esse Sacramentum, utì habet *Dicast.* d. 1. n. 5. Et *Ubiquistæ* etiam reipsa tollebant hoc Sacramentum, dicendo Christum esse ubique, utì rectè *Bellarm.* l. 3. c. 17., contra quos fusissimè agit *Valent.* sect. 3. in Controv. Ubiquitaria. Damnantur autem illi omnes à variis Conciliis apud *Arr.* d. 28. n. 2.; novissimè à *Trid.* sess. 7. de Sacram. in genere, Can. 1., & sess. 13. per omnia capita & Canones. Neque Sacramentum esse negârunt *Lutherus* vel *Calv.* imò nec *Mahomet*, teste *Lugo* d. 1. n. 1., qui hoc solùm culpat, quòd Christiani, cùm credant Christum esse Deum, nihilominus eum devorent; sed damnatur in supradictis Conciliis, quæ definiunt Christum rectè & utiliter sumi à fidelibus.

2. *Sacramentarii* dixerunt in hoc consistere totam rationem Sacramenti, quòd Christus institu-

stituisset panem & vinum tanquam symbola Corporis & Sanguinis sui, de cætero Christum nullibi esse præsentem nisi in cœlo: sed damnantur, uti alii n. 9. referendi: & contra illos fusissimè disputat *Valent.* t. 4.

3. *Cathari*stæ, *Manetis* discipuli, docuerunt Eucharistiam non posse ex pane confici: sed damnantur à *Conc. Florent.* pag. 1167. in Decreto unionis sub *Eugenio IV.*, quod incipit, *Lætentur.* 406.

4. *Græci* & *Armeni* dixerunt Eucharistiam non esse conficiendam in azymo sed in fermentato: *Lutherani* & *Calvinistæ* dixerunt fermentatum esse convenientiorem: sed damnantur à *Florent.* ibidem.

5. *Aquarii* docuerunt pro consecratione Calicis non esse apponendum vinum, sed solam aquam: sed damnantur à *Conc. Lateran.* & *Trident.* Sess. 13. Cap. 4. & Can. 2. 407.

6. *Græci* & *Armeni* putârunt pro consecratione Calicis non esse apponendam aquam: sed damnantur in *Conc. Carthaginensi III.* & *Florent.* in Decreto unionis *Armenorum.*

7. *VValdenses* dixerunt modum consecrandi Ecclesiæ Romanæ non esse verum modum: sed damnantur à *Florent.* suprà. 408.

8. Circa hæc quatuor verba consecrationis, *hoc est corpus meum*, refert *Bellarm.* l. 1. c. 8. suo tempore jam enatas fuisse ducentas erroneas expositiones, quas tamen reducit ad novem velut capitales: quarum tres fundantur in pronomine, *hoc*; duæ in verbo, *est*; *tres* in nomine, *Corpus*; una in pronomine, *Meum*; quæ omnes damnatæ sunt à variis *Conc.*, ac esse Scripturæ contrarias probat *Bellarm.* c. 10.

409. 9. *Armeni*, *Berengarius*, *VVicleff*, *Calvinus* & alii apud *Bellarm.* c. 1. dixerunt Christum non esse verè & realiter præsentem in Eucharistia: sed post alia Conc., quæ refert *Aversa* q. 3. s. 1. §. *Constat*, damnantur à *Trid. sess.* 13. Can. 1. & 8.

10. *Lutherus*, *Bucerus* & alii apud *Bellarm.* l. 4. c. 1. dixerunt Christum non esse realiter præsentem, nisi in solo usu sive sumptione: sed damnantur à *Trid.* ibidem Can. 4. 6. & 7.

11. *VVicleff*, *Lutherus* & alii apud *Aversam* s. 4. dixerunt non fieri transubstantiationem, sed post consecrationem manere panem & vinum cum Corpore & Sanguine Christi: sed damnantur in *Conc. Constantiensi* & *Trid.* Can. 2. itemque in aliis apud *Aversam* §. *Secundò.*

12. *Lutherus* & alii dixerunt, quamvis Christus sit præsens in Eucharistia, tamen ibi non esse adorandum: sed damnantur à *Trid* Can. 6. Potestque videri *Aversa* q. 9. s. 3.

410. 13. *Messaliani* & *Armeni* docuerunt Eucharistiam nec prodesse, nec obesse: sed damnantur à *Trid.* Cap. 2. & Can. 5.

14. *Græci* putârunt Eucharistiam habere majorem vim die Jovis Sancto quàm aliis diebus: sed repugnat *Florent.* in Decr. de unione Græcor.

411. 15. *Lutherus* & alii apud *Bellarm.* l. 4. c. 17. tenuerunt Eucharistiam à peccatore sumi posse sinè Confessione, solâ fide præviâ: sed damnantur à *Trident.* Cap. 7. & Can. 11. Imò ab ipsomet *Apostolo* 1. ad *Corinth.* 11. v. 28. *Probet autem seipsum homo &c.* V. *Bellarm.* c. 18. & 19.

16. Quidam apud *Magist.* l. 4. sentent. dist. 9. dixerunt à peccatore non recipi Corpus Christi: sed damnantur à *Trident.* suprà.

17. *Græci*, *Petrus Dresensis*, *Lutherus* & alii dixe-

runt

runt Eucharistiam ab omnibus esse sumendam in utraque specie : sed damnantur à *Conc. Constant.* sess. 13 *Basileensi* ss. 31. *Trid.* sess. 21. c. 1. & 2. Vide *Aversam* q. 8. s. 4.

18. Omnes ferè horum temporum hæretici 412.
apud *Bellarm.* de Missa l. 1. c. 5. negant Eucharistiam habere rationem veram Sacrificii ; & specialiter non habere rationem Sacrificii propitiatorii, docuerunt alii hæretici, quos refert ibidem *Bellarm.* l. 2. c. 1. sed damnantur in multis *Conc.* apud *Aversam* q. 11. s. 1. & *Pasqual.* de Sacrif q. 22. n. 2. novissimè in *Trid.* ss. 22. cap. 1. & Can. 1. 3. & 4.

19. Specialiter Missas privatas, aut in quibus solus Sacerdos communicat, aut si legantur linguâ nõ vulgari, illicitas esse, docuerunt varii hæretici : sed damnantur à *Trid.* sess. 22. can. 8. & 9. itémque ab aliis Conc. apud *Bellarm.* suprà cap 9.

20. Ceremonias Missæ esse inutiles & vanas dicunt plerique *Calvinistæ* : sed damnantur à *Trid.* suprà Can. 7. omnesq; eas ceremonias & Orationes Missæ esse pias, antiquissimas & verissimas, demonstrat *Bellarm.* suprà Cap. 14 & seqq.

21. *Lutherus* dixit omnes fideles posse conse- 413.
crare Eucharistiam, & omnes hoc modo esse Sacerdotes, quamvis fieri non debeat, nisi à deputatis ad hoc, ut ì refert *Bellarm.* l. 4. c. 16. ; sed damnatur à *Conc. Nicæno, Arelatensi, Lateran. Florent.* apud *Aversam* q. 10. s. 1. & *Bernal* d. 45. n. 4. novissimè à *Trid.* ss. 23. Cap. 4.

Q. 75. Quid præterea notandum sit circa sumptionem. 414.
& seqq. §. 1. *Dicast.* d. 1 à n. 36. docet sumptionẽ pertinere ad completam essentiã hujus Sacramenti, sed loquendũ est cũ communi, quòd Sacramentũ totũ sit ante sumptionẽ, & sumptio sit tantùm applicatio, sive conditio ad hoc, ut Sacramentum

causet suum effectum, nam ita docent *S. Thom.* q. 73. a. 1. ad 2. *Scot.* in 4. dist. 8. q. 1. aliique communissimè: & fundamentum est, quia *Conc. Florent.* in Decreto *Eugen.* IV. ad Armenos dicit, quòd Sacerdos verbis consecrationis conficiat Eucharistiam; & *Trid.* sess. 13. de Euch. Can. 4. & 6. definit Christum esse in Eucharistia ante usum, ergo etiam ante usum est Eucharistia: Addit Can. 7. Eucharistiam asservari in Sacrario, ergo Eucharistia est sinè usu. Ibidem Cap. 2. docet Christum voluisse hoc Sacramentum sumi tanquam spiritualem animarum cibum, ergo distinguit hoc Sacramentum, tanquam spirituale cibum, à sumptione; & sicuti cibus est ante sumptionem, ita etiam erit hoc Sacramentum.

Obji. Quamvis extrema Unctio habeat se per modum medicinæ, tamen unctio, quæ est applicatio olei, est pars illius Sacramenti, ergo similiter quamvis Eucharistia habeat se per modum cibi, tamen sumptio, quæ est applicatio, erit pars illius. R. n. conf. disparitas petenda est ex institutione Christi, qui voluit Sacramentum Unctionis esse medicinam transeuntem, ideoque assumpsit Unctionem tanquam instrumentum causandæ gratiæ:, Econtrà voluit Eucharistiam esse cibum permanentem, hinc non fuit opus sumptionem illius assumi tanquam instrumentum causandæ gratiæ; hoc autem ita voluisse Christum, colligimus tum ex Authoritate & communi sensu Theologorum, qui passim dicunt Unctionem esse materiam proximam & partem illius Sacramenti, ponique nomine Christi; tum etiam ex ratione, quia solâ unctione non positâ non esset illud Sacramentum, quia for-

forma esset falsa : Econtrà Theologi sumptionem non vocant materiam vel partem Eucharistiæ, neque illa ponitur nomine Christi, & illâ non positâ manet forma vera ac positum est Sacramentum Eucharistiæ, ergo nulla est paritas. Congruentiam etiam insinuat *S. Th.* q. 73. a. 1. ad 3., quia cùm Christus ipse sit in Eucharistia, voluit hanc prærogativam sibi tribuere, ut per se causaret gratiam, sumptio autem esset tantùm conditio; sed in reliquis Sacramentis, quæ non continent tam nobilem materiam, voluit, ut etiam illorum usus esset instrumentum causandæ gratiæ.

§. 2. Ad sumptionem, quâ positâ causetur gratia, non sufficit Eucharistiam accipere in os, utì putavit *Becan.*, imò nec trajicere per certam partem faucium, utì putavit *Suar.*, & favet *Busenb.* n. 469. referendus, sed necessarium est, ut aliqua pars specierum physicè tangat & ita recipiatur in stomacho tanquam instrumento primario nutritionis, ut facilè inde revocari non possit, utì rectè *Lugo* d. 12. n. 40. *Escob.* l. 20. n. 473. *Compt.* d. 80. s. 1. n. 11. *Gonet* d. 8. n. 32. *Aversa* q. 7. s. 4. tum enim priùs censetur hoc Sacramentum habere rationem symbolicam cibi & potûs spiritualis; consequenter si quis tamdiu teneret hostiam in ore, ut dissolveretur, aut si moreretur, antequam hostia descendisset ad ipsum stomachum, reipsa non communicâsset, nec acciperet gratiam Sacramenti. 415.

§. 3. Si Eucharistia per miraculum sinè sumptione poneretur in stomacho, *Suar.* d. 63. s. 7. *Compt. Rayn. Gonet* n. 24. & alii putant, non causandam ex opere operato gratiam, quia deesset 416.

manducatio, Christus autem instituit hoc Sacramentum pro manducantibus. Econtrà *Lugo* d. 1. n. 115. *Rhod.* d. 1. q. 2. s. 1. §. 2. ad 3. & alii dicunt causandam gratiam, dummodo talis homo consentiat in illam positionem Sacramenti existentis intra se, nam debet esse illi voluntaria; refertque *Lugo* ex *Salmerone* exemplum de aliquo, qui cùm præ debilitate non posset sumere Eucharistiam, quam ardentissimè desiderabat, pectore miraculosè aperto eam excepit, utique cum effectu gratiæ; & ratio congruentiæ est, quia cibus naturalis ita miraculosè positus in stomacho nutriret, ergo etiam dici potest, quòd spiritualis sic positus nutriat; & hoc fortè innuit S. *Cyprianus* in serm. de cœna Dom. his verbis, *Cibus hic verus & sincerus per speciem & Sacramentum tactu nos sanctificat.* Nec obstat, quòd *Joannis* 6. v. 54. dicat Christus, *Nisi manducaveritis &c. nam Lugo* probabiliter respondet, his verbis tantùm innui præceptum obligans ad ordinariam sumptionem Eucharistiæ.

417. ## DUBIUM II.

Quæ materia Eucharistiæ.

»NOta. Sicut in aliis Sacramentis est duplex »materia, proxima & remota; ita etiam hìc, »sed ordine inverso, nam in aliis materia remo»ta est res permanens, proxima verò ejus usus, »qui transit; hìc verò remota transit, & proxima »manet, scilicet species panis & vini. Quæritur »ergo tantùm de remota, illa scilicet, quæ facta con-